

TRUITJE door J. M. W.—W.

Feitelijk was ze een droomstertje, met diep in haar ziel soms heel teere gedachten en een groote verwondering tegenover het leven. Maar omdat ze dit teere en diepe niet toonen durfde (men had er haar wel eens om uitgelachen, en haar ook wel eens met een: „Ja, dat is héél mooi, maar...” teruggeroepen tot de werkelijkheid) gaf ze zich tegenover haar omgeving zoowel als tegenover vreemden 't air van een gemakkelijk over de dingen heen-loopend, van alles een grapje makend kind. Alleen wie meer dan gewone menschenkennis bezat, en haar gadesloeg in oogenblikken wanneer ze nòch aan zichzelf nòch aan haar omgeving dacht, kon vermoeden dat er in haar nog een andere Truitje woonde, dan die van 't gewone, alledaagsche leven. Want omdat ze nog zoo jong was, pas vijftien, was die aangenomen levenshouding haar bijna tot een tweede natuur geworden, en onderkende zij zelve nauwelijks haar eigenlijk ik. En mee hierom wist ze niet, wat ze met het leven aanvangen moest, straks, als ze van school kwam.

Haar ouders hielden een druk-beklanten kruidenierswinkel, een ietsje van den ouden stempel. Ze verkochten degelijke waar, en 't zag er in hun winkel altijd keurig-helder uit, maar ze gaven weinig aandacht aan een lokkende étalage, en wanneer ze al reclame maakten, was 't meest onopzettelijk door de kwaliteit van hun rijst, en koffie en griesmeel en wat meer zij, en slechts in zooverre opzettelijk als ze begrepen: 't kon tegenwoordig niet zonder.

Als hun zaak waren zij solide en degelijk, doch een beetje achteraankomend waar 't gold gewoonten en begrippen van den nieuwen tijd. Ze leefden zooals in een flink burgerhuishouden te doen gebruikelijk is; hun kinderen hadden wat voedsel en kleeding betreft altijd ruim 't noodige, doch ze schuwden al wat naar deftigheid of weelde zweemde. Dat ze Truitje, die de jongste was thuis, en aan wier hulp niet strikt behoefte was, op een U. L. O.-school gedaan hadden, was alweer hun grootste concessie aan den geest van den tijd. „H. B. S. of Gymnasium zijn niet voor menschen van onzen stand, maar als moeder Trui niet noodig heeft in huis, kan ze mij misschien later helpen, en dan is 't makkelijk als ze wat van boekhouden en zoo weet,” placht de vader te zeggen op een toon, als moest hij zich voor deze weelde: een meisje langer school te laten gaan dan beslist noodig was, verontschuldigen.

Maar nu waren Truitjes schooljaren ten einde. Ze was geslaagd voor U. L. O.-diploma en toen rees de vraag: wat nu? Moeder praatte van een naai-cursus; dat was goed voor een meisje dat altijd met haar neus in de boeken gezeten had. En dan later misschien een jaar of zoo naar de huishoudschool.

Want Truitje was zeldzaam onhandig in huiselijke bezigheden. (Dat men haar nooit gelegenheid had gegeven om haar talenten op dit terrein te ontwikkelen, omdat moeder en Marie, Truitjes nog thuiszijnde zuster, met alles toch veel gauwer klaar konden komen en minder rommel maakten, bedacht moeder niet.) Vader weifelde tusschen deze, voor een meisje wel heel vrouwelijke en dus geschikte opleiding, en de overweging dat Trui hem al zoo veel schoolgeld gekost had en hij dus wel eens een beetje van haar kunde profiteeren wilde. Als nu juist op dat oogenblik een van de bedienden (knechten zei vader) ontslag had gevraagd, dan zou Truitje terecht zijn gekomen op de hooge kantoor-kruik achter den ouden lessenaar, waarop behalve de boeken een aschbakje stond en altijd een paar rolletjes touw lagen, gewonden van eindjes die vader hier en daar, in den winkel of in 't pakhuis, opdraapte. Maar de knechten verdienden goed en de baas was wel streng maar niet onbillijk en behandelde ze als menschen, ook door zoo eens, tusschen 't werk door, naar de omstandigheden thuis te vragen, dus — er ging niemand weg. Moeders plan kreeg al meer kans om het te winnen, en Truitje vond dit wel goed, want al had ze niet haar hart verpand aan naaien of aan „huishoudkunde”, ze had wel eens rijen lachende en pret-makende meisjes uit de betreffende cursussen zien komen, dus..... ze voelde wel iets voor 't idee. Toen.....

Ze zaten juist allen, na winkelsluiting, bij een kopje koffie, voor vader nog even terugging naar 't kleine glazen hokje, dat hij zijn kantoorje noemde, en moeder had juist gezegd, dat ze nu toch eens tot een besluit moesten komen omtrent Trui, wat Marie (die er weinig voor voelde zoo'n jong, onhandig ding, al was 't ook haar zusje en al hield ze wel van Truitje, leiding te moeten geven) toen de telefoonbel nijdig rinkelde, „Gunst wat nou nog?” zei moeder.

Truitje hield vader, die al opgestaan was, tegen met de vraag: „Toe, laat mij gaan, vader? 'k Moet het toch ook leeren, als ik soms op kantoor kom, en zóó laat zullen 't wel geen zaken meer zijn.”

„Goed, maar gauw dan. 't Vervelende ding! Als 'k er buiten kon schafte ik 't subiet weer af. Je hebt nooit rust.”

Toen Truitje al was bij de glazen deur, die kamer en winkel scheidde, riep hij haar nog na: „Als het toch voor zaken is roep je mij natuurlijk.”

Truitje hoorde 't maar half; ze stond al met den hoorn in de hand. Nou moest het eens.....

Nee, niet dromen nou, goed luisteren.

„O, ben jij 't Henk? Ja, met Trui. Jawel, vader is achter. Moeder ook. Kan je mij je boodschap niet zeggen? Vader drinkt net koffie. Eigenlijk voor

Truitje

moeder? Die komt toch niet aan de telefoon, weet je wel. Beter even met vader bespreken? Nou goed dan. Ja goed, 'k zal zeggen dat moeder ook komt. Dåg. Rietje en Jan toch niet erger?"

Een beetje ontstemd, omdat ze 't zoo leuk vond met Henk, haar oudsten broer, gewichtig door de telefoon te praten en hij nu toch per sé zijn boodschap niet aan haar zeggen wou, kwam Truitje de kamer weer in.

„'t Is Henk. Maar hij wil vader hebben. En hij zegt dat moeder ook bij de telefoon moet komen.”

„Als de kinderen maar niet erger zijn. Of Mien zelf ziek, of 't kleintje,” schrok moeder.

„Nee, 'k heb nog gevraagd,” stelde Truitje gerust.

Toch wachtte ze in spanning tot vader en moeder weer binnenkwamen.

„'t Gold eigenlijk jou, Trui,” vertelde moeder dadelijk. „De kinderen zijn veel beter; ze mogen uit bed maar niet de kamer uit. En nou is 't zoo lastig ze zoet te houden en op te passen dat ze geen kou vatten. Mien heeft d'r huishouden, en 't kleintje om voor te zorgen, en als 't erg druk loopt in den winkel ook nog. En nou vroegen ze of jij niet mocht komen om de kinderen bezig te houden, overdag. 's Avonds kon je dan naar huis komen, of daar blijven, net wat je 't liefste doet. Me dunkt, je moest maar thuis komen. Je zou daar op 't logeerkamertje moeten slapen, en dan heeft Mien weer een bed en een kamer méér te doen.”

„Dus ik mag?” vroeg Truitje.

„Natuurlijk. Je kan Mien niet laten tobben als wij je hier wel missen kunnen.”

Truitje vond het heerlijk, en voelde zich in 't geheel niet als één, die geven ging, maar veel meer als iemand, die wat gekregen had. Maar dat zei ze niet. Er was trouwens ook geen gelegenheid voor, want moeder praatte met Marie over den winkel van Henk, die gelukkig zoo goed ging, maar dat Mien 't wel erg druk had met drie kinderen, waarvan twee ziek. Dus verdiepte zij zich weer in haar boek (omdat ze eigenlijk nog vakantie had, mocht ze lezen) maar haar gedachten zwierven telkens af naar de kinderen. Ze had, omdat ze thuis de jongste was, er weinig verstand van.

't Gaf Truitje toch even een gevoel van benauwing toen Mien, na een oogenblikje met haar gepraat te hebben, zei: „Ziezoo, en nu zijn ze voor jouw rekening en ga ik gauw aan mijn werk. Rietje en Jan, doen wat tante Trui zegt, hoor, en je niet te druk maken, anders moet je morgen weer in bed blijven. Ziezoo, 'k hoop dat je me voor koffie niet meer noodig heb.”

Maar de kinderen, in 't volle besef dat tante Trui

nu heel alleen voor hen gekomen was, en dus ook heel alleen aan hen hoorde, legden al gauw beslag op haar aandacht. Rietje wilde met de pop spelen, de mooie, die moeder alleen uit de kast gehaald had omdat tante kwam en wel oppassen zou dat er geen ongelukken mee gebeurden. Maar Jan vond z'n spoorrein veel interessanter, en was zelfs met de vergunning van Rietje: „dat hij dan vader mocht wezen, en dan zou hij aan 't spoor werken, en daags niet thuis wezen,” niet tevreden. Want dan speelde tante Trui onderwijl met Rie en ze moest met hèn spelen. Toen vond Truitje deze oplossing: ze zou in een andere stad wonen, en met Jan's trein naar hier sporen, wat natuurlijk een heele poos duurde, en dan zou ze bij Rie komen logeeren en was Jan dáár in huis de mijnheer. „En dan geef ik u een kaartje, en dan kom ik 't knippen en roep ik waar we benne, en dan mag u er niet uit voor ik 't zeg,” kwam Jan tevreden gesteld.

Toen Mien om elf uur met de koffie binnenkwam, vond ze in den éénen hoek den spoorrein met toebehooren opgesteld, en in den anderen een gansche poppenhuishouding, terwijl de kinderen met een wel wat geteekend kleurtje van inspanning en pret haar tegemoetstormden om te vertellen, hoe leuk 't was!

„Ja ik zie 't wel, 't gaat prachtig. Maar vooral niet te druk, hoor.”

En dat „niet te druk” herhaalde ze nog wel een keer of wat dien dåg, want ja, de kinderen genoten, en als ze niet ziek geweest waren....

Tegen 't avondeten, toen zijzelve nog eerst even 't kleintje moest helpen, zei ze: „nou moet je toch probeeren ze een beetje bedaarder te krijgen, Truitje. 'k Ben blij dat ze zóó'n schik hebben, maar als ze zoo druk blijven kunnen ze niet slapen straks.”

Truitje weifelde even, toen Mien weg was. Ze wilde wel, maar ze durfde niet. Als de kinderen 't eens gek vonden! Of niet luisteren wilden! Enfin, 't waren ook maar kinderen! En ze was alleen met hen!

„Als jullie nou netjes bij me komt zitten, hier op den divan, dan zal ik je een verhaaltje vertellen.”

Ze kwamen, want het was weer wat nieuws.

„Maar je moet stil wezen, en als 't uit is moet je me helpen 't speelgoed op te ruimen. Anders is moeder straks boos.”

Dien avond, terwijl ze heel zacht, en eigenlijk zelf heel bang, begon een oud verhaaltje te zeggen, in 't begin met dezelfde woorden die ze zich uit haar schoolboek herinnerde, doch later met iets eigens in uitweidingen en verfraaiingen, ontdekte Truitje bij zichzelf een talent. Ze kon vertellen! Ze kon 't zoo, dat de kinderen luisterden, en vroegen: „vertelt u morgen weer, tante?”

Toen ze 's avonds naar huis ging, voelde Truitje

Truitje

zich als één die een nieuw begin heeft gemaakt. En de gedachte: „och, 't is immers maar voor een paar dagen,” duwde ze terug. Ze wilde genieten van dit nieuwe terwijl 't er was. Ze liep plannen te maken voor morgen, wat ze dan doen zouden, en toen ze voorbij een boekwinkel kwam waar ze allerlei fröbelarbeid verkochten, bleef ze lang voor de ramen staan kijken. Ze zou morgen d'r portemonnaie bij zich steken, en wat koopen, rondjes met voorbeelden om te beplakken, of een aardige kleurmap; dan waren de kinderen niet zoo druk ook.

Doch thuis, toen ze vroegen hoe 't geweest was, zei ze alleen: „o, wel leuk. Rie en Jan waren heel zoet en eigenlijk niet ziek meer.”

Omdat Truitje 't zelf zoo prettig vond, en 't voor haar wel erg gemakkelijk was, liet Mien haar schoonzusje iederen dag terugkomen, ook toen 't eigenlijk niet zoo heel erg noodig meer was. En Truitje zei thuis niets, want al wat men thuis gepraat had over haar toekomst leek nu vaal en kleurloos bij dit éne: kinderen bezig te houden. Als ze maar altijd bij Mien kon blijven!

Toen, terwijl ze voor de derde maal in denzelfden winkel wat kocht voor Rie en Jan, vroeg de juffrouw, die graag haar afzetgebied vergrootte en meteen wat nieuwsgierig was uitgevallen: „Bent u misschien op een fröbelschool, juffrouw? We verkopen allerlei speelgoederen, als u soms een catalogus wil hebben?”

En op Truitjes maar flauwe ontkenning (want die veronderstelling van de juffrouw opende voor haar ongekende verschieten): „o, u kunt hem toch wel meenemen. Voor u zelf, of voor uw mevrouw.”

Dien ganschen dag, terwijl ze speelde met de kinderen en ze vertelde, was in Truitje de angstige vraag: „Zouden ze dat thuis goedvinden?”

En 's avonds, toen moeder vroeg: „zijn Rie en Jan nou nog niet zoover, dat ze weer buiten mogen, Trui? 't is zulk zacht weer iederen dag”; en ze na Truitjes bekentenis: „dat ze al iederen dag met hen wandelen ging,” een beetje scherp zei: „maar kind, dan moeten we toch eens besluiten wat je nu, met September, zal gaan doen. Want je begrijpt toch wel dat je niet iederen dag naar Mien kan blijven gaan om daar wat te lanterfanen en de kinderen, die best voor d'r zelf kunnen zorgen, bezig te houden; 't wordt hoog tijd dat je eens wat ernstigs gaat uitvoeren,” toen gooide Truitje d'r ineens uit wat haar dien ganschen dag op 't hart had gewogen: „Mag ik fröbel-onderwijzeres worden, moeder? D'r is niks wat ik zoo graag zou willen.”

„Maar kind,” riep moeder verwonderd, want Truitje had eigenlijk nooit veel belangstelling getoond

in al de gemaakte toekomstplannen, en nu ineens dit afwijkende!

En Marie vroeg: „wie heeft je dat ineens in 't hoofd gebracht?”

Truitje vertelde niet van haar inkoopen, evenmin als ze ooit gepraat had over haar spelen met de kinderen en over het vertellen, waarbij ze aan wat er diep in haar leefde, ongeweten van anderen, vorm en gedaante kon geven. Ze zei alleen, en 't klonk haast een beetje onverschillig: „och, ik vond het prettig bij de kinderen, en ik kon wel met ze opschieten ook, en van naaien hou ik nou juist niet zoo bijster veel, en toen dacht ik, als vader me toch niet noodig had, dat fröbelonderwijzeres toch beter was dan een half mislukte naaister.”

Zoo begreep niemand met hoeveel spanning Truitje 't eind-oordeel van haar vader afwachtte. Want deze, die nooit hieraan gedacht had, en ook niet de gewoonte had over ijs van één nacht te gaan, onderzocht en vroeg eerst eens naar alle kanten (en was dan soms wel eens even verbaasd hoe goed Truitje hem daarbij den weg wist te wijzen) maar had nog een stootje noodig om over z'n laatste weifelingen heen te komen.

't Was Mien die hem, eigenlijk onbewust, dat duwtje gaf. Want de eerste maal dat ze tijd had kunnen vinden er eens even uit te breken, zat ze (Truitje was juist even uit) zoo geanimeerd te vertellen van den steun, dien ze aan Trui had gehad, en lachte ze daarbij zoo goedgehumeurd over den rommel, dien de drie kinderen (want Trui was immers zelf ook nog half een kind) samen hadden gemaakt, wat haar had doen zien: d'r zou nog heel wat aan Truitje te overwinnen zijn voor ze een tot in de puntjes nette huisvrouw was, dat moeder als vanzelf over Truitjes plannen sprak. En toen riep Mien zoo enthousiast: „dat zou nou precies wat voor haar wezen,” dat vader zich ineens gewonnen gaf. Hij zei er dan ook niets tegen toen Mien, bij Truitjes tuiskomst, meteen begon: „Zoo Trui, en je wil fröbeljuffrouw worden, hoor ik. Nou kind, je lijkt me er voor geknipt. Succes ermee hoor.”

Truitje kreeg een kleur van verrassing en keek van moeder naar vader, doch moeder zei niets en vader glimlachte, en toen begreep ze: 't zou mogen. En ze had het aan Mien te danken.

Toen ze later op den avond Mien uitliet, en ze samen in den nu stillen winkel waren, kneep ze ineens haar schoonzuster in den arm en zei ze: „Mien, wil je wel gelooven, dat ik eigenlijk dolblij ben dat jou kinderen de mazelen gekregen hebben.”

En Truitje ging dien avond naar bed in 't heerlijk vooruitzicht dat ze het nieuwe begin zou mogen voortzetten en voleinden.